

Česká asociace odpadového hospodářství

Pod Pekárnami 157/3, 190 00 Praha 9

IČ: 66001536; web: www.caoh.cz

Tel.: 731 405 068; email: info@caoh.cz

Rozdělovník (zasláno elektronickou poštou):

Svaz měst a obcí České republiky

Vážený pan **Mgr. František Lukl, MPA - předseda**

Sdružení místních samospráv České republiky

Vážený pan **JUDr. Stanislav Polčák - předseda**

Váš dopis značky / ze dne:
Naše značka: 2021/ICP-708

Místo a datum: Praha: 15.4.2021

Věc: Trvající vážný problém s nemožností uplatnění výmětů z třídění plastů – doplnění k Metodice a cenovému doporučení pro obce a města; návrh k nalezení řešení problému

Vážený pane předsedo,

jako profesní svaz sdružující největší kapacity recyklačních technologií a také prakticky všechny klíčové výrobce paliv z odpadů v České republice, bychom Vám chtěli poskytnout doplňující informace ke zveřejněné cenové metodice (dále jen Metodice), která byla vydána a zveřejněna k problematice probíhajícího citelného zdražování služeb svozu plastových odpadů (k nalezení na serveru SMO ČR - <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/10277/zvyseni-cen-za-plastovy-odpad-posouzeni.pdf>). Z vývoje posledních měsíců a týdnů je evidentní, že k citelnému zdražování svozu komodity odpadních plastů z obcí a měst dochází, a to v návaznosti na nový zákon o odpadech a jeho vybraná ustanovení. Odborné svazy na aktuální problém a možné dopady na obce upozorňovaly již před samotným schválením zákona.

I Senát Parlamentu České republiky jednoznačně upozornil Poslaneckou sněmovnu a předkladatele MŽP, že překotným spuštěním nových povinností prakticky ze dne na den, vzniknou zásadní dopady, včetně zásadních dopadů na obce a města. Ministr životního prostředí nicméně zákonodárce ujistil, že žádné problémy nenastanou a že citelné ekonomické dopady obcím nehrozí. Čas však bohužel ukázal, že rizika, na která odborníci opakovaně upozorňovali, se nyní naplnila. Sám místopředseda Svazu měst a obcí, Mgr. Pavel Drahovzal, na semináři Poslanecké sněmovny, dne 16.2.2021 uvedl, že obcím s novým zákonem zatím vzrostly meziročně náklady na tunu plastového odpadu dokonce více než na 2,5 násobek. Klíčovým problémem je samotná díkce a načasování spuštění § 36 odst. 5 nového zákona o odpadech. Podstata problému je podrobněji vysvětlena v příložených dopisech na MŽP – viz příloha.

Jako oborový svaz oceňujeme, že představitelé Svazu měst a obcí ČR připravili předmětnou cenovou metodiku/cenové doporučení pro obce. Aktuálně nechceme zkoumat její tržní dopady. Nicméně chceme v odborné rovině upozornit na to, že v Metodice zatím nejsou zahrnuty některé podstatné aspekty, které mají rovněž zásadní vliv na finální cenu služeb pro obce a města. A že tedy zde uvedené ceny reálně mohou představovat maximálně ceny na bráně cílových zařízení, ale nikoli ceny celé dodávané služby. V Metodice nejsou obsaženy další neoddelitelné náklady, které se s jistotou projeví ve finální ceně služby, kterou platí obce a města, jakožto původci odpadu.

Níže uvádíme některé odborné poznámky ze strany svozových a zpracovatelských firem, které se k aktuálnímu materiálu sešly a které byly zpracovány v rámci ČAOH. Tyto položky v dané Metodice bohužel chybí, nicméně na obce dopadnou ve skutečné finální ceně, která musí reagovat na změny vyvolané aktuální právní úpravou.

- 1) U variant řešících uplatnění výstupů ve formě TAP - V Metodice uvedené částky mohou být reálné částky, za které výrobce paliva uplatní palivo na bráně cementárny. Tedy kolik výrobce zaplatí, aby si palivo cementárna na bráně vzala (pokud však má tato cementárna volnou kapacitu na příjem, pokud

ne, bude tržní tlak na cenu výrazně vyšší). V této položce však není započítána cena za výrobu paliva ze samotného výmětu z třídící linky. Cementárny nemohou až na výjimky zpracovat samotný plastový výmět. K výrobě TAP je proto zapotřebí linka na výrobu paliva a řada dalších procesů úpravy výmětů, než vznikne samotné palivo. A také zde vznikají další nevyužitelné odpady, které do paliva nemohou a vzniká tak další náklad a cena za nakládání s nimi (zákon nově zásadně komplikuje i nakládání s reálně nevyužitelnými odpady z výroby TAP). Metodika s těmito náklady nepočítá.

- 2) Další zásadní položky, které v ceně v tomto Metodickém materiálu pro obce nejsou započítány, a které však obce jistě hradit budou, jsou náklady za dopravu, skladování a lisování výmětů před jejich přepravou na vzdálenosti mnohdy větší než 100 km. Zatímco do konce roku mohly výstupy z třídění plastů končit v cca 170 zařízeních v ČR. Nově je to pouze cca 5 cementáren a 4 spalovny (jen malá část odpadu). Zásadně se tak navyšují nutné dopravní vzdálenosti a cena za samotnou dopravu.
- 3) Dalším zásadním aspektem absentujícím v Metodice je fakt, že materiál počítá s tím, že koncovka má volnou kapacitu na příjmu a že neexistuje tržní přetlak. Ten je však nyní velmi silný, až extrémní. A po dobu dalších minimálně 24 měsíců zde s jistotou bude, protože se neblíží ke konci žádný schvalovací, či stavební proces nutné variantní technologie, kam by bylo možné odpady ze dne na den v potřebném množství přeměňovat.
- 4) Metodický materiál počítá s materiálovým využitím 30 % - 40 % hmotnosti svezných plastů. Tato míra uplatnění vytríděného výstupu z komunálních plastů není v současné době v praxi úplně reálná. Jako realistická se spíše jeví aktuálně stanovená míra pro podporu třídících linek vyhlášená ze strany AOS EKO-KOM, která byla nově stanovena na hranici na 28 % hmotnosti materiálově využitelných plastů. Číslo uvedené v metodice „40%“, při odbytových možnostech, kam by bylo možné vytríděný plast nyní uplatnit, není pro území ČR aktuálně reálné. K účinnosti třídících linek je třeba rovněž doplnit toto. Samotná účinnost na třídících linkách je dána skladbou odpadů. Výtěžnost je tedy dána zejména tímto faktorem a není primárně faktorem technologie třídících linek, nebo jejich obsluhy. To v žádném případě. Limitujícím faktorem účinnosti třídících linek je odbyt a zájem o vytríděné suroviny. Dosavadní třídící linky dokázaly v letech 2008 – 2009 vytrdit a uplatnit na trhu v ČR a v zahraničí cca 65 – 75 % vytríděných plastů. Byl pro ně odbyt. Je však zřejmé, že od doby výpadku čínských kapacit se nepodařilo adekvátně navýšit recyklační kapacity v ČR, a to bohužel ani s novým zákonem. Limitujícím faktorem tedy jednoznačně není účinnost třídících linek, ale poptávka po produktech třídění a s tím související celkové legislativní nastavení systému. To, zda systém vůči investorům dokáže kopírovat evropskou odpadovou hierarchii, či nedokáže. To, zda investoři s novou legislativou preferují spíše vyšší, či spíše nižší stupně nakládání s odpady odkloněnými ze skládek. Obcím je nově dáno zákonem zvýšit třídění, na čemž se jednoznačně budou podílet i plasty a tedy i do budoucna se budeme s tímto problémem potýkat ve zvýšené míře.
- 5) Zcela zásadní připomínkou k Metodice je odvolání se na údajnou možnost skládkovat 15 % hmotnosti výmětu z třídících linek. Nový zákon o odpadech však bez jakékoli výjimky zakazuje v ustanovení § 36 odst. 5, aby se odpady z oddělené sbíraného sběru, které převýší výhřevnost 6,5 MJ/kg v sušině (což je prakticky vše kromě kamení a stavebního inertu), ukládaly na skládku. Zákon neřeší faktickou využitelnost daných odpadů, ale vše bez výjimky vztahuje pouze k nastavené výhřevnosti, která je navíc v sušině. Uvedených 15% hmotnosti neplatí žádné platné legislativy. Komentovaných 15 % „umožnilo“ svým textem „Metodické sdělení MŽP“, ze dne 31.12.2020 pod č.j.: MŽP/2020/720/5402. Metodické sdělení však nemůže jít nad dikci zákona a navíc reálně nemá žádnou právní relevanci. MŽP zatím, a to ani přes opakované dotazy a žádosti, nikdy neuvedlo, z jakého ustanovení zákona by měla výjimka na 15% výmětů platit. Fakticky tak v tomto případě bude odpovědnost na provozovatelích skládek, jak se zachovají s vědomím, že se jednoznačně vystavují sankcím ze strany dohledových a kontrolních orgánů. Takové nastavení je samozřejmě neakceptovatelné a nemůže na něm být postaven svoz plastových odpadů z obcí. Jak zaznělo na semináři SMS ČR dne 13.4.2021, obce se již v praxi setkávají s tím, že provozovatelé skládek jednoznačně odmítají tyto odpady z obcí na skládky přijmout. Obce pak však nemají možnost, kam odpady reálně předat.
- 6) Je vhodné také podtrhnout, že aktuální nastavení zákona v žádném případě nevyplývá z evropské legislativy. Z evropské legislativy vyplýval původní návrh MŽP, který byl předložen do připomínkového řízení. Původní návrh by v žádném případě aktuální problémy nezpůsobil. Úpravy, ke kterým došlo v dalších fázích, kdy již nebylo možné se k navrhované dikci odborně vyjádřit a připomínkovat ji, a které MŽP odsouhlasilo, nevycházejí z evropské legislativy, což je ověřitelné.
- 7) Je rovněž nutné doplnit, že aktuálně se situace se směsnými plasty ještě zhoršila, a to s příchodem pandemie COVID -19. Cca od poloviny března 2020, do současné doby, můžeme pozorovat změny v chování obyvatel, ve smyslu produkce odpadů. Způsob práce tzv. z domova, typu HOME Office, podstatně změnila hmotnostní bilance vznikajících, zejména plastových odpadů.

Plastové separace ve městech a obcích jsou výrazně znečištěny balastními nevyužitelnými plastovými a jinými odpady, které aktuálně podstatně snižují procento případného materiálového využití vytríděného plastu.

- 8) **K variantě č. 1** Metodika užívá střední hodnoty pro skládkování ve výši **900 Kč/t až 1.100 Kč/t**. K těmto cenám za skládkování je připočten zákonný poplatek za skládkování ve výši **+ 300 Kč/t** a dále pak náklady spojené zřejmě se změnou rekultivační rezervy ve výši **+45 Kč/t**. Metodika však nákladově nezohledňuje další změny, které přinesl zákona č. 541 /2020 Sb. Jedná se zejména o změnu pro nakládání s rekultivační rezervou, resp. nutnost zahrnout i výrobky do povinných 25 % hm tzv. TZS. Tato skutečnost se rovněž projevuje na faktickém navýšení nákladů za skládkování a ve finální ceně této technologie.
- 9) **K variantě č. 2** – Automaticky počítá, že majoritní část plastové separace bude uplatněna v ZEVO a opět minoritní část plastové separace, nezákonně uložena na skládkách odpadů (odkaz na 15%). Tato varianta však s ohledem na reálné kapacity ZEVO množstevně nevychází. V ČR jsou čtyři spalovny na neupravený směsný komunální odpad. Tyto technologie jsou nastaveny na určité teplotní režimy. Tyto režimy odpovídají hodnotám pro stanovení výhřevnosti vstupujících odpadů v rozmezí **8 -12 MJ/kg**. Plastový výmět, o kterém se Metodika zmiňuje, **dosahuje výhřevnosti nad 20 MJ/kg** (20-30 MJ/kg). Jinými slovy spalovny, s ohledem na rizika pro samotnou technologii, nemají obecně o tento odpad zájem, což opakovaně potvrzují písemnými vyjádřeními. V reálu ZEVO přijímají velmi malou část plastových výmětů, avšak za výrazně vysokých nákladů, přesahujících násobně náklady na SKO. Dopady se pak logicky projevují zásadním navýšením cen pro obce.
- 10) **K variantě č. 3** V první řadě si musíme uvědomit, že se v případě TAP již fakticky nejedná o odpad, ale o výrobek, kde výrobce deklaruje jasně stanovenou kvalitu, za kterou smluvně odpovídá. Toto je zcela zásadní připomínka, při řešení kalkulací pro plastové odpadové výměty. Cementářské normy a předpisy jasně stanovují, jaké maximální hodnoty mohou dosahovat sledované škodliviny ve vyrobeném TAP. Zásadní sledovanou veličinou (vedle několika dalších) je absolutní obsah Cl (chlor) v TAP. **Plastové výměty se v dlouhodobě sledovaném průměru, pohybují s obsahem Cl mezi 2,45 % hm. - 3,6 % hm. Cl. Maximální požadovaný obsah Cl pro TAP v cementářských technologiích je 0,7 % hm.** Je proto zcela zřejmé, že plastový výmět se může přidávat do linky na výrobu TAP pouze v omezeném množství. Nesmí být ohrožena výsledná kvalita výrobku „TAP“, aby vůbec mohlo dojít k jeho uplatnění na trhu. **To s sebou nese další náklady na výrobu TAP a také na nakládání s další frakcí fakticky nevyužitelných odpadů (byť mají určitý energetický obsah), která při výrobě TAP neodmyslitelně vzniká.** Vznik nevyužitelných odpadních frakcí však zákon při výrobě TAP, podobně jako v případě třídění komunálních odpadů, vlastně nově neumožňuje díky navázání na parametr výhřevnosti a díky dikci nového ustanovení § 36 odst. 5.
- 11) Metodika dále u varianty č. 3 předpokládá, že **70 % plastových výmětů**, a to v roce 2020, skončilo za průměrnou částku **1.500 Kč/t, na linkách pro výrobu TAP**. Tuto cenu, pak porovnává s průměrnou cenou na linkách na výrobu TAP v roce 2021. **Jedná se však o situaci, která velmi pravděpodobně nikdy nenastala a nastat nemohla,** neboť by smluvní operátor (svozová firma) vozil v roce 2020 odpady o **36 % až 66 %** draž, než by pro něj vycházelo povolené uložení odpadu na skládce. Při faktu, že služby svozu odpadu je nutné řádně soutěžit (veřejná výběrová řízení) a **jediným kritériem byla za posledních 10 let u odpadů cena,** fakticky není reálné, aby svozové společnosti v roce 2020 vozily odpady do nákladnějších technologií, než jim umožňoval platný zákon.

Je pozitivní, že MŽP již před několika měsíci deklarovalo, že se bude problémem aktivně zabývat. Nicméně aktuální situace týkající se nemožnosti uplatnění plastových výmětů se stále v praxi zhoršuje. Z postupů MŽP zatím není dostatečně zřejmé, jak by v těchto týdnech a měsících měly obce a města, svozové firmy, nebo třídící linky naložit se vznikajícími tisíci tun plastových výmětů, pro které není uplatnění. Chápeme, že se řeší podpora pro projekty v době za tři a více let. To je pozitivní. Aktuálně je však třeba řešit, co s odpady nyní a co s nimi dalších 24 měsíců. Dobře byla problematika shrnuta v článku uznávaného odborníka na danou oblast, Ing Petra Bielana z městské společnosti OZO Ostrava - <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/petrn-bielan-polemika-k-clanku-co-delat-s-vymety-z-tridicek-plastovych-odpadu>

Shora uvedené odborné informace Vám, vážený pane předsedo, předáváme s nabídkou další spolupráce v daném tématu, protože chápeme, že **dopady na obce jsou citelné, a pokud se něco dostatečně rychle nezmění, tak budou v této věci dále velmi narůstat.** Uvedenou Metodiku je dle našeho názoru třeba dopracovat. Pokud to uznáte za vhodné, rádi poskytneme odbornou podporu. A abychom předešli případným chybným interpretacím dané Metodiky, co nejdříve tuto korekční informaci pro obce a města zveřejníme způsobem podobným, jako byla zveřejněna samotná Metodika.

Jsme toho názoru, že věc je třeba skutečně aktivně řešit. Ze zkušenosti z období od začátku roku je evidentní, že k danému problému je třeba svolat společné jednání všech dotčených zainteresovaných stran, nejlépe na MŽP. Je třeba, aby se na jednání pravdivě pojmenovala skutečná vážnost problému a jeho praktické a stále se zhoršující projevy. Na jednání by pak měly zaznít návrhy, jak reálně aktuální stav řešit v následujících týdnech a v dalších cca minimálně 24 měsících. To je totiž to podstatné, co zatím vůbec, ani přes opakované dotazy, nezaznělo.

Vážnost problému tak bohužel stále odnášejí zejména obce, které nesou tíži navýšených nákladů a dále třídící linky, které nevědí, kam s plastovými výměty, které stále nikdo nechce. Nevědí kam s výměty, které se každý další týden ve stovkách tun sváží znovu a znovu z obcí.

Po komunikaci s řadou obcí Vás tímto chci rovněž požádat o aktivní iniciativu vašich svazů k tomu, abyste pokud to uznáte za vhodné, oslovili ministra životního prostředí s žádostí o svolání širokého jednání všech dotčených stran za účelem nalezení praktického řešení tohoto vážného problému.

Děkuji.

S pozdravem.

Ing. Petr Havelka
výkonný ředitel

Česká asociace odpadového hospodářství

Přílohy:

Dopis ve věci plastových výmětů na MŽP ze dne 22.9.2020

Dopis ve věci plastových výmětů na MŽP ze dne 4.2.2021

Česká asociace odpadového hospodářství

Pod Pekárnami 157/3, 190 00 Praha 9

IČ: 66001536; web: www.caoh.cz

Tel.: 731 405 068; email: info@caoh.cz

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 65

100 10 Praha 10

Zasláno do datové schránky 9gsaax4

Váš dopis značky / ze dne:
Naše značka: 2020/IPC-698

Místo a datum: Praha 22. 9. 2020

Věc: Dotazy k praktické aplikaci schvalované legislativy – nakládání s odpady z procesů třídění komunálních odpadů

Vážení,

obracíme se na vás s dotazy, které se týkají návrhu nového zákona o odpadech, sněmovní tisk 676 (dále jen NZOD). Tento zákon má nabýt účinnosti již k 1. 1. 2021 a znění budoucích prováděcích vyhlášek není dosud známo (až na návrh vyhlášky „Katalog odpadů“). Velmi významně může nastavení nového zákona dopadnout na technologie třídění a dotřídňování komunálních odpadů, včetně třídění využitelných složek komunálních odpadů. Subjekty, na které dopadnou nové povinnosti, mají velmi málo času připravit se na legislativní změny. Navíc stále ještě není známa finální verze celkového nastavení. V oblasti třídění a zpracování komunálních odpadů jako profesní svaz vedeme s firmami aktuálně debatu o reálných možnostech nakládání s výstupy z těchto procesů. Ve vztahu k nové legislativě firmy upozorňují na to, že řadu frakcí vznikajících při těchto potřebných procesech úprav odpadů, nebude po nabytí účinnosti nového zákona kam systémově odbytovat. To může znamenat problémy pro samotný provoz těchto potřebných zařízení. Podstatné problémy a nejasnosti z této oblasti jsme tedy sdružili do několika dotazů a dovolujeme si vás požádat o stanovisko.

Dotaz 1 - K § 36 odst. 5 (Odděleně soustředěvané komunální odpady vhodné k opětovnému použití nebo recyklaci...)

- a) Jak má být nakládáno s odpadem vzniklým při zpracování odděleně soustředěvaných komunálních odpadů vhodných k opětovnému použití nebo recyklaci, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, pokud jeho výhřevnost v sušině bude rovna nebo vyšší než 6.5 MJ/kg, ale přitom nedosáhne ani nejnižší výše energetické účinnosti požadované pro přijetí komunálního odpadu k energetickému využití ve spalovně (ZEVO), nebo naopak má výhřevnost vyšší, než je pro spalovny technologicky

přípustná? V současné době z těchto důvodů narážíme na problém nepřijatelnosti takového zbytkového odpadu vzniklého ze zpracování do ZEVO. V některých případech (*procesy dotřídění vytríděných složek komunálních odpadů*) může výhřevnost těchto odpadů dosáhnout až 35 MJ/kg, což pak neodpovídá parametrům pro příjem do spalovny komunálních odpadů (ZEVO). Navíc je tento odpad jako výstup ze zařízení často ve formě lisovaných balíků, nelze ho tedy bezproblémově přimíchat do spalovaného odpadu.

- b) Podobným problémem jsou také výhřevné frakce tříděných a zpracovávaných odpadů, které však obsahují relativně vysoký obsah chlóru (většinou mezi 1 – 2 %). Stávající zařízení pro energetické využití směsných komunálních odpadů (ZEVO) mají ve svých požadavcích na příjem odpadů prokázání velmi nízkého obsahu chlóru, dokonce v hodnotách kolem 0,1 %. Obecně zařízení pro energetické využití odpadů mají s obsahem chlóru technologické potíže. Pro tyto odpady nejsou k dispozici ani kapacity na materiálové využití. Po změně legislativy bude systémový problém, jak naložit i s těmito specifickými odpady. Jak má být nakládáno s popsanými frakcemi odpadů s vyšším obsahem chlóru?
- c) Pozměňovací návrh nahradil v § 36 odst. 5 mezi písmeny a) a b) spojku „nebo“ kumulativní spojkou „a“. Jak má být nakládáno s odpadem vzniklým při zpracování odděleně soustřeďovaných komunálních odpadů vhodných k opětovnému použití nebo recyklaci, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, **pokud jeho výhřevnost v sušině bude nižší než 6.5 MJ/kg** (odpad, jehož výhřevnost v sušině je rovna nebo nižší než 6.5 MJ/kg lze ukládat na skládku, tj. odstraňovat, i po 1. lednu 2030), **avšak současně nebude splňovat kritéria stanovená budoucí vyhláškou ministerstva** (jejíž znění není bohužel dosud známo), podle kterých odstranění takto vzniklého odpadu přinese nejlepší výsledek z hlediska životního prostředí v souladu s hierarchií odpadového hospodářství?
- d) Jak má postupovat provozovatel zařízení, v němž mimo jiné zpracovává odděleně soustřeďované komunální odpady vhodné k opětovnému použití nebo recyklaci, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, který má uzavřenou smlouvu o převzetí odpadu ze zpracování s provozovatelem zařízení k využití odpadu, **když toto zařízení bude z technických důvodů mimo provoz nebo bude jeho provoz z technických či kapacitních důvodů omezen** a žádné jiné zařízení k využití odpadu nebude schopno/ochotno tento odpad převzít? Domníváme se, že i na tyto odpady se musí vztahovat obecná výjimka ze zákazu ukládání na skládky podle § 40 odst. 3 písm. b) návrhu zákona.

V tomto směru k celému souboru dotazů pod číslem 1 podtrhujeme, že vznik odpadu v obcích a firmách, stejně jako jejich svoz a potřeba třídění a zpracování je kontinuální proces, který de-facto nelze na začátku u původce (obce, firmy) zastavit. Není možné sdělit obci, že z důvodu aktuální absence odbytu zpracovaných frakcí a druhotných surovin se odpad nebude po definovanou dobu svážet. Zároveň není možné kontinuálně vznikající velká množství odpadů skladovat, a to jak z důvodů kapacitních (omezené kapacity dle provozních řádů), bezpečnostních (riziko požáru), tak z důvodů ekonomických. S částí frakcí mohou pomoci kapacity cementáren, ale i ty jsou omezené a navíc mají v průběhu roku své technologické odstávky.

Dotaz 2 - K § 41 odst. 3 písm. a) (Provozovatel skládky nesmí na skládku ukládat...)

Provozovatel skládky má zákaz ukládat výstup z úpravy výrobků s ukončenou životností, jejichž výhřevnost je vyšší než 6,5 MJ/kg v sušině. **V praxi však při úpravě výrobků s ukončenou životností vznikají různé nerecyklovatelné odpady, které sice mají vyšší výhřevnost, ale**

s nadměrným obsahem chlóru, a tudíž nemohou být energeticky využity (podobně jako v bodě 1 b) tohoto dopisu). Rovněž pro tyto frakce neexistuje odbyt do materiálového využití. Jak má být v takovém případě postupováno a jak má být naloženo s tímto odpadem, který logicky vznikne?

Dotaz 3 - K přijatému pozměňovacímu návrhu D12 (§ 158/§ 157)

Odstavec 1 tohoto přijatého pozměňovacího návrhu D12 stanoví, že „V poplatkovém období do roku 2029 se komunální odpad splňující podmínky podle § 40 odst. 1 s výjimkou nebezpečných odpadů, jehož původcem je obec, zahrne namísto dílčího základu poplatku za ukládání využitelných odpadů do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu...“

Znění odstavce 1 PN D12 tedy vyžaduje kumulativní splnění podmínek („odpad splňující podmínky“) uvedených v ust. § 40 odst. 1, v tomto ustanovení jsou ale podmínky stanoveny alternativně.

1. Jaké podmínky má tedy splňovat komunální odpad, který se v poplatkovém období do roku 2029 zahrne namísto dílčího základu poplatku za ukládání využitelných odpadů do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu?

Odstavec 1 PN D12 se týká poplatkového období do roku 2029, ust. § 40 odst. 1 přitom upravuje zákaz skládkování vybraných odpadů až od 1. 1. 2030. V PN D12 je odkazováno na § 40 odst. 1 jako celek, ale toto ustanovení bohužel nestanoví kategorii odpadů (např. ve formě legislativní zkratky), na kterou by mohlo být v zákoně o odpadech dále odkazováno.

2. Jak má být vykládán odkaz na ust. § 40 odst. 1 obsažený v ust. PN D12 odst. 1? Odkaz na ust. § 40 odst. 1 jako celek působí v aktuálním znění výkladové obtíže, když pro období do roku 2029 odkazuje na podmínky, které mají být uplatňovány až od 1. 1. 2030 (navíc kumulativně, viz výše).

Předem děkuji za zodpovězení dotazů.

S pozdravem

Ing. Petr Havelka
výkonný ředitel
Česká asociace odpadového hospodářství

Česká asociace odpadového hospodářství

Pod Pekárnami 157/3, 190 00 Praha 9

IČ: 66001536; web: www.caoh.cz

Tel.: 731 405 068; email: info@caoh.cz

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 65

100 10 Praha 10

*Zasláno do datové schránky 9gsaax4 a emailem na
standardní aktuální rozdělovník MŽP*

Váš dopis značky / ze dne:
Naše značka: 2021/ICP-704

Místo a datum: Praha: 4.2.2021

**Věc: Trvání vážného problému s uplatněním výstupů z úpravy komunálních odpadů – plastů -
Žádost o stanovisko**

Vážení,

jak jsme vás již před časem upozornili dopisem č.j.: 2020/IPC-698, ze dne 21.9.2020, **v České republice nastal s účinností nového zákona č. 541/2020 Sb. o odpadech (dále jen zákon o odpadech), problém s uplatněním výstupů z úpravy komunálních odpadů vznikajících na třídících linkách. Aktuálně je zásadní problém zejména s uplatněním plastových odpadů.** Jak jsme již v citovaném dopisu uvedli, problém je způsoben zněním § 36 odst. 5 zákona o odpadech a tím, že účinnost tohoto nového ustanovení nastala bez jakékoli legisvakanční lhůty, tedy ihned dne 1.1.2021. Účinnost nového nastavení nastala bez možnosti, aby na tuto zcela zásadní změnu mohly dostatečně zareagovat obce a firmy, případně investoři do nových technologií. Níže proto uvádíme komentář k aktuálnímu stavu a zároveň vás žádáme o co nejrychlejší vydání stanovisek ke dvěma níže uvedeným problémům/otázkám.

MŽP na situaci zatím zareagovalo vydáním obecného metodického pokynu, ze dne 31.12.2020. V tomto metodickém pokynu je uvedeno, že **dle MŽP kapacitní problémy v ČR v této oblasti nejsou a že kapacity jsou podle MŽP dostatečné.** MŽP zároveň připouští, že kapacity mohou být zaplněny zahraničními odpady (*pozn.: které v definovaném procesu získaly pro dovoz do ČR povolení od MŽP*). Dále je v metodickém pokynu uvedeno, že **pokud by přeci jen kapacitní problémy byly, odkazuje MŽP na možnost skladování těchto odpadů do doby, kdy kapacity budou.**

K možnému skladování pouze stručně doplňujeme konkrétní příklad z praxe. Průměrná třídíčka v kraji má kapacitu 50 tun týdně. V regionu kraje je cca 7 těchto zařízení, která od ledna nemají kam uplatnit cca 70% výstupů z třídění plastů. To znamená na jedno zařízení cca 1120m³ těchto plastových výmětů za týden ve volném stavu a ve slisovaném stavu cca 210m³. Toto množství týdně nedokáže třídíčka uplatnit do recyklace a od 1.1.2021 je nově není možné ani uložit na skládku, pokud pro ně není na trhu žádné další reálné využití. Hmotnostně to znamená za kraj cca 245 tun týdně tohoto plastového

odpadu produkovaného v obcích a městech. Celkem se jedná o vysoké desítky tisíc tun plastových odpadů ročně, které aktuálně není v ČR kde uplatnit. Upozorňujeme, že žádná firma v ČR nemá tak velké skladové kapacity na odpady, kde by bylo možno překlenout aktuální kritické období do vybudování nebo uvolnění potřebných kapacit, a to ani řádově. Navíc by takové skladové kapacity nebyly ani umožněny a povoleny s ohledem na bezpečnostní a protipožární předpisy. Proto na úrovni firem není ani třeba dále rozebírat otázku potřeby cca 2 let na schvalovací proces, přípravu projektu nového skladu, finanční nerealnost projektu, apod. I pokud by byly vyřešené všechny technické a finanční problémy této cesty, pak její realizace vyžaduje nejméně 2 – 3 roky. **Problém je však třeba vyřešit nyní, protože tyto odpady jsou sváženy z obcí a měst každý den.** (pozn.: I kdyby již existovaly dostatečné skladovací kapacity pro uskladnění přebytečných odpadů, tak to vůbec nezaručuje, že zařízení pro energetické využití odpadů dodatečně tyto naskladněné odpady přijme. Například cementárna po ukončení odstávky začne přijímat palivo ve svém standardním režimu od svých standardních dodavatelů (s ohledem na svoje kapacity, potřeby a možnosti) a naskladněné množství stejně zůstane na skladech jeho vlastníka (kapacita cementárny nenaroste).

Poznámka ke kapacitám v ČR: existuje zásadní rozdíl v charakteru plastových odpadů vhodných pro energetické využití – na straně jedné to je primární výstup z třídící linky odděleně separovaných komunálních plastových odpadů, na druhé straně to je tuhé alternativní palivo připravené podle požadavků odběratele (obvykle zahrnuje plastové složky z třídiček ale i plastové odpady z výroby, frakce může činit například 2 - 3 cm). Nový zákon o odpadech však neposkytl dostatečný prostor pro rozsáhlejší přerod primárních výstupů z třídících linek na lépe uplatnitelné TAP (to vyžaduje kromě investic zejména přiměřený čas na realizaci a schválení takových projektů a vhodné legislativní nastavení pro tyto výrobní linky). Navíc bohužel stále není k dispozici velmi potřebná a již tolikrát ze strany MŽP slibovaná vyhláška k TAP.

Žádost o stanovisko k problému č. 1 - Pokud MŽP v metodickém pokynu uvádí, že dle jeho informací v ČR jsou dostatečné kapacity na uplatnění těchto odpadů, pak si dovoluujeme MŽP požádat o pokud možno neprodlené sdělení, či zveřejnění seznamu volných kapacit, kam by podle jeho informací bylo možno tyto odpady (obě formy) z obcí a měst nyní a v dalších měsících směřovat. Dodáváme, že jednotlivé firmy, ale i profesní svazy se v posledních týdnech velmi usilovně snažily najít možné volné kapacity a zatím ve vztahu k rozsahu problému zcela neúspěšně.

Už za měsíc leden se tak potvrdily obavy, které jsme sdělili v citovaném dopisu adresovaném MŽP již v září. Obavy, které jsme uvedli např. i v médiích (<http://www.caoh.cz/odborne-clanky-a-aktuality/hrozi-zruseni-zlutych-popelnic-v-obcich-a-mestech-poslanci-budou-rozhodovat-o-senatnim-posunu-ucinnosti-zakonu.html>). Aktuální situace je taková, že s ohledem na zásadní nedostatek volných kapacit pro uplatnění výstupů z třídění plastových komunálních odpadů se nyní naplňuje třetí z předpokládaných možných scénářů krizového vývoje. **S ohledem na problémy s možností odbytu, se služby svozu a zpracování plastů obcím a městům citelně skokově zdražují a tento trend bude pravděpodobně pokračovat. Ceny jsou však již nyní dle sdělení řady obcí na samé hranici akceptovatelnosti a v tomto trendu podle obcí již není možné dále pokračovat.**

Na odborném online semináři k nové odpadové legislativě konaném dne 27.1.2021, MŽP na dotazy k této kritické situaci sdělilo, že vhodným řešením podle MŽP je přeplatit zahraniční odpady ve stávajících kapacitách energetického využití v ČR. Objektivně jsou v tomto směru dvě možnosti: a) zákaz dovozu realizovaný zákonnou kompetencí MŽP (např. článek 16 směrnice o odpadech) nebo za b) přeplatit zahraniční dodavatele. MŽP sděluje jako vhodné řešení druhou možnost. Je však klíčové uvědomit si, že jde o komunální odpady z obcí a měst. V reálu tedy aktuální doporučení MŽP znamená, ještě o poznání zásadnější zdražení svozu a zpracování plastů z obcí a měst. Neboť již

současné platby by zdaleka nepokryly možnost vytlačení zahraničního odpadu z předemětných kapacit. Navíc logickou reakcí zahraničních dodavatelů reálně může být další navyšování jejich plateb a těžko říct, kde by se spirála zastavila.

Žádost o stanovisko k problému č. 2 - V tomto směru tedy žádáme MŽP o písemné sdělení, zda s využitím své kompetence zakáže/omezí dovozy vybraných odpadů s ohledem na kapacitní problémy v ČR anebo potvrdí, že řešením podle MŽP je skutečně cesta cenového vytlačení dovozu odpadů, tedy zásadního zdražení služby svozu plastů obcím. Svozové společnosti a provozovatelé třídících linek potřebují k dalšímu ještě významnějšímu zdražení vůči obcím a městům dostatečně silné zdůvodnění, že je to skutečně ono jediné možné řešení nastalého problému i dle gestora problematiky a tvůrce předemětného zákona a daného ustanovení, tedy dle MŽP.

Pokud se nepodaří najít reálné řešení stávajícího problému, na který jsme dopředu upozornili, budou stále více reálné i další již zmíněné scénáře kritického vývoje se všemi jejich důsledky.

Závěrem podtrhujeme, že **naše svozové a zpracovatelské společnosti chtějí se vznikajícími odpady nakládat co nejvíce dle odpadové hierarchie, ale bez souvisejících reálných časových, technologických a ekonomických podmínek k tomu, aby to bylo možné, se bohužel spíše vytváří další systémové problémy a negativní dopady na původce odpadů, v tomto případě na obce a města.**

V případě potřeby se ochotně budeme podílet na hledání možného řešení. S ohledem na vážnost situace však žádáme o aktivní řešení tohoto aktuálního problému co nejdříve.

Děkuji.

S pozdravem.

Ing. Petr Havelka

výkonný ředitel

Česká asociace odpadového hospodářství

Na vědomí:

Sdružení místních samospráv České republiky

Svaz měst a obcí České republiky

AOS EKO - KOM a.s.